

2. INTRODUCCIÓ METODOLÒGICA

En aquest apartat ens apropem a les que han estat les nostres eines metodològiques, la nostra posició com a investigadors/es, productors/es de coneixement i d'acció política.

Si fem un cop d'ull històric ens adonarem que des dels moviments de transformació hi ha hagut unes certes reticències constants cap a determinades formes de producció i transmissió de sabers. Com assenyala Marta Malo al pròleg del llibre *Nociones Comunes, experiencias y ensayos entre investigación y militancia*⁴⁹, aquests recel s'explica per diferents raons: en primer lloc pel suport que les ciències han donat, i que contribueix a un millor desenvolupament de l'organització del comandament i de l'explotació; en segon lloc el recel cap als mecanismes de captura dels sabers menors, minoritaris (soterranis, fermentats entre malestars i insubordinacions, alimentats per processos de cooperació social autònoma o rebels) per part de les agències encarregades de garantir la governabilitat. I per altra banda, també ha estat el recel per determinades formes ideològiques i icòniques del saber suposadament antisistèmic així com el recel cap a un cert esdevenir intel·lectualista i idealista de sabers que en principi neixen a l'interior dels mateixos moviments.

Davant aquesta situació les reflexions i actuacions han estat molt diverses: en ocasions ens ha envaït la impotència, d'altres això ens ha donat forces per continuar construint processos vius, dinàmics i d'empoderament i autoorganització. En aquest cas, ha estat per tant una força motriu per investigar, experimentar i produir coneixements, imaginaris, llenguatges, nocions pròpies a partir de l'articulació entre teoria i praxis, sempre partint de la parcialitat d'una situació concreta, estant situats i encarnats en la singularitat per poder anar fent més complexes les nostres posicions, anàlisis i actuacions, i per tant conferint-los nous significats i potències.

En aquests moments amb algunes derrotes de moviments sorgits després del maig del 68, amb les transformacions produïdes en les formes d'organització productiva, és a dir, amb el pas del fordisme al postfordisme o al capitalisme cognitiu, amb una reorganització per tant de la producció que va destituir el paradigma industrial i amb unes formes de govern de les vides molt més difuses i hiperfragmentades, se'ns fa encara més necessari plantejar-nos mapes que ens orientin, que ens situïn i que destituïxin certes formes de captura, segmentació i inclusió diferencial de i en la societat. Cal construir col·lectivament aquestes cartografies que puguin mostrar els canvis constants, des de les relacions i dispositius de dominació i subjectivació fins als processos mitjançant els quals es construeix "un comu", uns sabers co-construïts, amb uns llocs i posicions de partida que produeixen subjectivitats subalternes,

⁴⁹ Fragmento del prólogo de *Nociones comunes. Experiencias y ensayos entre investigación y militancia*, Ed. Traficantes de Sueños. Madrid, 2006.

transgressores, transformadores, revolucionàries i rebels que sacsegen i fan tremolar la realitat en què vivim, en pos d'una més òptima forma d'organització societària.

Com anteriorment avançàvem, en la era del capitalisme cognitiu passen a ser les capacitats immaterials, afectives, de producció de signes, de llenguatges i de cooperació social les que es situen en una posició central en referència a la producció de valor. El que ara produïm són béns immaterials, i les divisions entre treball, acció i coneixements o sabers queden desdibuixades.

Allò que ens plantejem no només amb aquesta recerca, sinó en tot el que emprenem per transformar l'estat actual de les coses, és com sostraiem aquestes capacitats immaterials, el nostre intel·lecte, els nostres afectes, etc de les dinàmiques de captura del treball, de governabilitat i producció de benefici pròpia d'aquest capitalisme, i ara més acuitades amb la crisi. Com operativitzem aquests recursos i eines que ja circulen pels moviments, i potenciem l'articulació d'aquestes produccions teòriques amb les experimentacions pràctiques per tal de continuar afiançant la creació d'aliances, articulacions i esdeveniments creatius i col·lectius que vagin conquerint nous drets, que produeixin noves subjectivitats i subverteixin i transformin la nostra existència.

Per tot això, pensem que l'autoformació és una de les formes més importants de construcció del comú i de generació d'autoorganització d'aquests treballadors/es cognitius. La producció de coneixements és per tant indispensable per a poder produir subjectivitats antagonistes i organitzar-nos, i desenvolupar formes novedores de coneixement . L'autoformació vehicula propostes de transformació social concretes: vehicula l'horitzó cap a la llibertat de moviment de les persones, vehicula el camí cap a una renda garantida que acabi amb la coacció del treball assalariat, vehicula l'accés a la vivenda, la reorganització dels treballs de cura, la sostenibilitat, la redistribució de la riquesa i, en el camp analític, els diagnòstics sofisticats en l'actual context de crisi. La universitat ha deixat de ser l'únic lloc de producció de coneixements, hi ha hagut un desbordament on els límits entre ciutat-metròpoli, universitat, centres socials i experiències col·lectives de producció de pensament i acció s'han vist esborrades.

Una de les nostres apostes com a investigadors/es és aprofundir i travessar d'una manera transversal aquestes qüestions, connectant-nos amb diversos actors que justament prenen aquesta aposta d'una forma novedosa, i amb qui construïm un espai comú d'enunciació col·lectiva, amb veu pròpia, intentant també alhora pensar-nos des de les nostres diferències, però no de la manera en què ho fan les actuals formes de governabilitat, les quals generen una hipersegmentació no binària (inclusió/exclusió) sinó suau, amb múltiples cares, amb molts esgraons diferencials.

Per trobar i enriquir aquests llocs comuns experiencials intentem fugir de la sobreidentificació. És a dir, el més important no és la identitat a la qual pertanyem, o en què ens situem o en la qual ens adjudiquen: si som migrants, sense papers, dones, encarregades de la cura dels altres, treballadors/es

cognitius, becaris precaris... sinó que el que ens uneix i dóna potència són les experiències comunes de precarització de la nostra existència i les accions que despleguem conjuntament per fer-les front.

Seguint el fil anterior, l'aposta és per un trencament de la concepció "representacionista" de la realitat social sustentada per l'hegemonia del positivisme a les ciències socials, les quals es basaven en els principis de neutralitat i objectivitat científica deixant fora dels seus marges tota producció que es fes des d'una perspectiva situada, parcial i encarnada i que problematitzés la diferenciació entre subjecte investigador-objecte investigat.

Donna Haraway ens planteja la necessitat d'un coneixement objectiu, però encarnat i situat, on situat vol dir situat en algun lloc. Si s'està en algun lloc significa que el coneixement produït des d'allà ha de ser necessàriament parcial, no pas absolut. Objectivitats parcials, coneixements situats. *"La objetividad dejara de hacer referencia a la falsa visión que promete trascendencia de todos los límites y responsabilidades, para dedicarse a una encarnación particular y específica. La moralidad que se desprende es bien sencilla: solo la perspectiva parcial promete una visión objetiva"*⁵⁰

En aquest sentit el col·lectiu "Situaciones" ens expliquen la seva postura al respecte i per a ells, situacional no vol dir local. La situació consisteix en l'afirmació pràctica que el tot no existeix separat de la part, sinó en la part. No hi ha sentit, tasca o pràctica que no sigui viscuda com a una part del fenomen global.⁵¹

El que volem fer, per tant, és una política semiòtica, no ja de la representació de l'altre, de l'objecte que investiguem (ja sigui el boig, el nen, el treballador/a explotat, el migrant, el divers/a funcional...) sinó de l'articulació; no es pretén ser ventrílocos, parlar pels altres, sinó amb articular veu pròpia.

Gilles Deleuze al seu llibre dedicat a Michel Foucault⁵² ens recorda la importància que tenen l'enunciabilitat, la discursivitat i la visibilitat. Totes tres, s'interconnecten estretament, es recolzen i se sostenen mútuament. Les preguntes que es desprenen d'aquesta afirmació són varies: Quines són les condicions polítiques i socials i quines configuracions obren la visibilitat? És a dir, quina és la conjuntura i aliances que permeten visibilitzar els conflictes socials, les inclusions diferencials, les vulneracions de drets, etc, i com descolonitzem els sabers que produïm per crear (fent-les visibles) unes enunciacions comunes que parli de les diferències polítiques concretes tot buscant els balbotejos multilingües d'experimentació política.

És per tant la nostra tasca, generar els espais, contribuir amb les nostres eines i dispositius per tal d'afavorir la construcció, visibilització i enunciació col·lectiva

⁵⁰ Haraway, Donna., *Ciencia, Cyborgs y mujeres. La reinención de la naturaleza.*, Col. Feminismos. Editorial Càtedra, Madrid, 2003.

⁵¹ Colectivo Situaciones, *Argentina: Apuntes para el nuevo protagonismo social.* Virus Editorial, Barcelona, 2002.

⁵² Deleuze, Gilles., *Michael Foucault.*, Ed Gedisa, Madrid. 1995.

d'un subjecte d'estudi, alhora que de transformació social, que és un nosaltres i ja no és més un nosaltres i ells com uns suposats "els altres"